

***In memoriam – Împlinirea unui an de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Preacuviosului Părinte Petroniu Tănase – Starețul Schitului Românesc Prodromu, din Sfântul Munte Athos, Grecia – Duhovnicul misionar, propovăduitorul apologet și mărturisitorul autentic...***

Unul dintre părinții noștri duhovnicești de mare anvergură a fost **Părintele Arhimandrit Petroniu Tănase**, care s-a născut în anul 1916 în comuna Fărcașa – Județul Neamț, și a trecut la cele veșnice la 23.02.2011. A fost tuns în monahism și format în duhul călugăriei la Mănăstirea Neamț – ctitoria Domnitorului Ștefan Cel Mare și Sfânt din anul 1497, unde a avut marea șansă de a fi coleg cu Sfântul Ioan Iacob Românul...

**Trăsătura de caracter esențială a Părintelui Petroniu Tănase a fost calitatea de a fi un iubitor și un împlinitor al ordinii, tăcerii și smereniei.** Părintele este licențiat în teologie dar a urmat și studii de matematică și filozofie. A fost membru al grupării „Rugul Aprins” de la Mănăstirea Antim din București – care a fost ultimul bastion de rezistență al intelectualității creștine românești interbelice și care a fost distrus de către regimul comunist în anul 1958...

Dorul de desăvârșire l-a determinat și i-a îndrumat pașii spre Sfântul Munte Athos unde s-a nevoit din anul 1976, făcând parte din a doua generație de monahi trimisă de către Patriarhia Română cu scopul de a revigora viața monahală din Schitul Românesc Prodromu... Apreciat și iubit, deopotrivă, atât în Grecia cât și în România Părintele Petroniu Tănase a condus până la sfârșitul vieții sale pământești, schitul nostru românesc și athonit, cu o luciditate, dragoste și abnegație, deosebite!...

Și dacă ai ajuns cumva, până la începutul anului 2011, prin acele locuri, așa cum au făcut și o fac în fiecare an foarte mulți români, te-a întâmpinat un bătrân înalt, puțin adus acum, slăbit de asceză dar foarte binevoitor, să știi că acela a fost Părintele nostru Petroniu Tănase – care, după cum am mai spus, s-a mutat la veșnicele lăcașuri în dimineața zilei de 23.02.2011, în chilia sa athonită, din incinta Schitului Românesc Prodromu, fiind prohodit, cu două zile mai târziu, de mulți părinți athoniți, greci și români, precum și mulți credincioși români, plecați din țară, special pentru acest eveniment...

Cu alte cuvinte, Părintele Petroniu Tănase a fost un trăitor profund al adevărilor de credință și a (mai) avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun, care mi-au inspirat foarte multă încredere, confort sufletesc și dragoste față de valorile perene ale spiritualității și culturii noastre autentice!... Și, totodată sfinția sa realiza faptul că păstorul duhovnicesc trebuie să arate în toate bună-rânduială. Fiindcă în bună-cuviință stau toate chipurile unei purtări frumoase. Păstorul duhovnicesc își păzește buna cuviință în relațiile sale când: - nu își neglijează îndatoririle sfinte și apostolia sa; - când își amintește că trebuie să fie, oriunde și oricând, un model creștin, când vorbește și când tace; - când se conformează el însuși responsabilităților care decurg din grija pentru conștiința turmei sale. Păstorul duhovnicesc care nu (se) neglijează și își amintește cele ce se cuvin lui, aflându-se într-o adunare, nicidecum nu se va lepăda caracterul cuviincios, fiindcă acesta este cu neputință de îndepărtat de la el, deoarece nu îi îngăduie aceasta însăși vrednicia preoțească, care este nedespărțită de cuvioșie. Chipul preoțesc de neschimbat îl constrânge pe preot să se armonizeze cu multă luare aminte și atenție cu relațiile din obștea lui și să își facă aceste relații cu multă prevedere. Mai întâi și mai presus de toate, se armonizează caracterului sfânt ce i se impune. Trebuie să nu se arate în adunări fără vreo pricină impusă de slujirea lui, ori să le caute pe acestea cu tot dinadinsul, sau să se facă plăcut acestora. Trebuie să își facă relațiile cu mulă chibzuință și după o îndelungă și atentă cercetare a petrecerii și caracterului și a cugetului persoanelor cu care urmează să aibă relații. Dacă acestea sunt în așa fel încât prietenia și relația cu ele să îi aducă lui cinste și bun renume, atunci poate să se împrietenească și să intre în relație cu ele. Dar dacă, dimpotrivă, reputația acestora nu este

bună ori sunt socotite de o moralitate îndoielnică, sau de un cuget stricat, sau de o petrecere și viețuire rău famate, atunci prietenia față de acestea și relația cu ele cu cât este mai apropiată, cu atât este mai vătămătoare și mai insultătoare. Aceasta ne învață pe noi Sfântul Apostol Pavel când zice: „Nu vă înșelați, căci vorbirile rele strică obiceiurile bune”<sup>1</sup>. Asemenea relații îl vatămă foarte mult mai ales pe preot, fiindcă, în împreună-petrecerea cu persoanele prost văzute din punct de vedere moral, pe nesimțite, se depărtează cuviosia lui și este prădată puțin câte puțin bogăția bunei-cuviințe preotești, și la urmă se va afla și el gol de toată cinstea și respectul din parte celor păstoriți de el. Despre acest preot se poate spune, în chip foarte potrivit, cuvântul profetului Osea: „Și alții au mâncat puterea lui, iar el nu a știut”<sup>2</sup>. Prin urmare prietenia și filiația duhovnicească se constituie a fi un criteriu indispensabil în vederea realizării și desăvârșirii unei relații duhovnicești, bazată pe încredere, deschidere și dragoste reciprocă, ziditoare și mult folositoare...

Într-o altă ordine de idei, Părintele Petroniu Tănase a primit cu multă dragoste pe foarte mulți oameni, credincioși de toate vârstele și tineri, la sfat, încurajându-i și ajutându-i pe mulți dintre studenții teologi, de pildă, să se pregătească pentru apărarea și promovarea credinței ortodoxe în anii grei ai dictaturii comuniste. A fost în același timp un bun păstrător al Tradiției și un păstor receptiv la noile probleme apărute în societate. Era elegant și ordonat, ospitalier și erudit. Un preot distins al cultului ortodox și un om al culturii înțelepte, un slujitor al Bisericii noastre strămoșești și al poporului român...

Preacuviosul Părinte Petroniu Tănase a fost un om al bucuriei, al seriozității și discreției, un om care și-a propus să înmulțească seriozitatea și conștiinciozitatea și credem că a reușit cu prisosință. Darul deosebit al Părintelui Petroniu de a vorbi și mai ales de a aprofunda cuvintele Scripturii și în special ale Noului Testament, precum și a dogmelor, ale Sfinților Părinți și a sfințelor canoane, preocuparea pentru cărțile fundamentale ale spiritualității ortodoxe, cum ar fi Psaltirea, Ceaslovul, Patericul, Pidalionul și Filocalia, dar și pentru textele liturgice cuprinse în cărțile de slujbă, l-au făcut să fie iubit și în același timp să fie un părinte duhovnicesc cu autoritate și discernământ...

Referindu-ne acum, în mod succint și selectiv, la câteva dintre cuvintele de învățătură ale Părintelui Petroniu Tănase, pe lângă cele deja enumerate și menționate mai sus, vom remarca și reține că înfrânarea și puterea rugăciunii le sunt date tuturor oamenilor. Dacă vrem să ne înfrânăm trupul de la cele necurate și dacă vrem să ne rugăm, nu există "nu pot". Oamenii îl caută pe Dumnezeu numai la necaz, greutate și suferințe. Dumnezeu ne-a spus: "Nu vă puneți nădejdea în oameni" și noi ne aducem aminte de aceasta la nevoie. Îi sfătuiesc pe toți creștinii să nu uite de rugăciune nici când le stă bine. Și să nu pună pe alții să se roage pentru ei. Să se roage pentru ei înșiși. Cel mai greu vot este de îndeplinit ascultarea în mănăstire, iar în lume, tot ascultarea de Dumnezeu este cel mai greu de făcut. Ascultarea și împlinirea cuvântului Lui. Să urmărim pilda Maicii Domnului, care a spus: "Fie mie după cuvântul tău!" Dumnezeu îți dă mai mult decât meriți ca să te întoarcă apoi către El. Dumnezeu are două brațe, iubirea și mila, și cu amândouă ne poate salva. Întâi avem nevoie de milă, căci noi, păcătoșii, nu putem pretinde iubire."

În altă ordine de idei, Sfinții Părinți, Biserica în totalitatea ei consideră mare păcat judecarea altuia. Uite, în Postul Mare, la slujbe se zice rugăciunea Sfântului Efrem Sirul și se rostește în tot timpul Postului Mare, în afară de sâmbăta și duminica. Se rostește de câte 8-9 ori și se spune în Tipic ca preotul să o rostească cu mâinile ridicate și cu metanii și închinăciuni. Această rugăciune se încheie cu cuvintele: „Dăruiește-mi, Doamne, să-mi văd păcatele mele și să nu osândesc pe fratele meu”. Este făcută cu stăruință pe toată durata Postului Mare. Te-ai aștepta ca, atunci când te rogi cu așa mare stăruință să te păzească Dumnezeu de păcate, să fie pomenite păcatele cele mai grave: crimă, desfrânare, pe care noi

<sup>1</sup> I Cor. 15, 33

<sup>2</sup> Os. 7, 9

le socotim a fi mai mari și mai rele, dar Sfântul Efrem nu le pune acolo pe acestea, ci zice: „Dăruiește-mi să văd păcatele mele și să nu osândesc pe aproapele”. Osândirea aproapelui este mare păcat. Sfinții Părinți spun că se face o mare greșeală atunci când osândim păcatele, căci atunci tu te faci singur judecător al fratelui tău, iar aceasta după mintea ta. Nu avem calitatea aceasta și nu avem nici un drept să facem așa. Acest drept nu îl are decât cel care l-a făcut pe om, Dumnezeu. Doar El are dreptul să îl judece pe om, iar noi, judecând pe aproapele, împietăm asupra dreptului lui Dumnezeu, Care este Judecătorul cel drept. Fiecare om este făcut după chipul lui Dumnezeu, fiecare om este o entitate unică în viața omenirii de la începutul până la sfârșitul lumii. Niciodată nu o să fie doi oameni aceeași. Oamenii nu pot face lucruri identice. De exemplu, eu recunosc un tablou de Grigorescu, de Tonitza după anumite trăsături, după stilul personal.

### ***Suntem datori cu cinstea și cu respectul unii față de alții***

Omul este mărginit, posibilitățile lui fiind limitate. Dumnezeu este Ființă nemărginită, iar puterea Sa creatoare este infinită. Dumnezeu creează în mod unic, nu repetă; fiecare ființă este o creatură nouă, oglindind în ființa ei ceva din strălucirea și infinitatea dumnezeiască. De aceea Sfinții Părinți spuneau: „Ai văzut omul, ai văzut pe Dumnezeu!”. Tocmai de aceea în cinstirea sfințelor icoane nu cinstim lemnul și culoarea, ci pe cel reprezentat. Tot așa, întâlnind omul, care este chipul lui Dumnezeu, cinstea dată omului se ridică la Creatorul lui. De aceea suntem datori cu cinstea și cu respectul unii față de alții și nu avem nici un drept să judecăm pe aproapele. Dar atunci când ești într-o poziție de conducere și ai subalterni care greșesc uneori, ce atitudine trebuie să ai? Judecata înseamnă să îl condamni pe om, să îl osândești. Dacă atragi atenția cu respect și cuviință, părintește și cu îndemn, asta nu înseamnă judecată, ci trebuință, necesitate și firesc: să îl iubești pe om și să-l lămurești că a greșit.

Trebuie să ne străduim - este interesul nostru! - să moștenim fericirea dăruită de Dumnezeu. Dacă în viața aceasta ne străduim să avem o familie liniștită, o locuință, condiții de trai și sănătate, ajungem să spunem că suntem fericiți în această viață. Dar mă întreb: este oare fericirea deplină? Nu-i deloc! În viața noastră vin boala, necazurile, inevitabil vine și moartea. Și așa, toată fericirea pământească ia sfârșit. Dacă pentru starea aceasta de câțiva ani, scurta viață pe pământ, noi dăm toată grija noastră și ne străduim așa de mult, pentru fericirea veșnică noi nu facem nimic? Căci știm că Dumnezeu a rânduit ca, după încheierea vieții pe pământ, să înceapă veșnicia. Iar veșnicia poate să fie fericită sau nefericită, după cum am făcut-o noi înșine.

### ***Fiecare va merge cu bagajul lui sufletesc***

Sfântul Nicodim Aghioritul spunea: „Dumnezeu mi-a rânduit împărăția veșnică, iar eu trebuie să mă pregătesc pentru ea, în toată vremea vieții”. Ce fac eu ca să intru acolo, căci acolo vreau să fiu, unde Dumnezeu mi-a pregătit loc? Sfinții erau foarte grijulii: permanent se gândeau la dobândirea împărăției veșnice, iar grija aceasta era uneori istovitoare, căci îi mistuia.

Sfântul Pimen, fiind pe patul de moarte, era îngrijorat, iar ucenicii l-au întrebat: „Te mai îngrijorezi, părinte, după tot ceea ce ai făcut?”. „Am făcut ceea ce am putut, dar știu eu că voi ajunge la Dumnezeu?, se întreba avva Pimen. Diavolii îl ispiteau pe Sfântul Sisoe cel Mare, zicându-i: „Ai scăpat de noi!”. Dar el le spunea: „Încă nu am scăpat, ci abia când voi ajunge în rai”. Să-i ascultăm și pe Sfinții Părinți, care ne încredințează: „Puțină osteneală și veșnică odihnă!”. Asta așa spune tinerii lor: să vă gândiți cu tot dinadinsul la fericirea veșnică! Există două situații - tertium non datur (o a treia nu mai există): ori viața veșnică pentru cei care au împlinit poruncile lui Dumnezeu, ori osânda veșnică pentru cei care nu au trăit după voia lui Dumnezeu și au făcut voia vrăjmașului. Pe aceștia o să-i aștepte diavolul, după cuvântul: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui” (Matei 25, 41). Fiecare va merge, după această viață, cu tot ceea ce a agonisit în această viață, cu bagajul lui sufletesc, de cugetare, de simțire și de fapte.

Prin urmare, cuvintele noastre sunt puține și neputincioase pentru a putea spune cât bine a făcut Preacuviosul nostru Părinte Petroniu Tănase, datorită ținutei sale morale și preoțești, a echilibrului, seriozității, sincerității, profunzimii și înțelepciunii sale, a preocupărilor sale teologice și cărturărești, a dragostei sale față de Dumnezeu și (de) oameni, a atașamentului său față de țara aceasta românească și de Biserica ei cea strămoșească!...

Parcurgând viața și biografia acestui părinte duhovnicesc constat, cu uimire și admirație, tăria lui de caracter și verticalitatea cu care a fost înzestrat acest contemporan al nostru în fața căruia noi nu suntem altceva decât niște oameni supuși vremurilor acestui veac!... Se cuvine așadar, să-i aducem prinos de cinstire și de recunoștință rugându-ne lui Dumnezeu să-l răsplătească cu harul și cu dragostea sa cea nemărginită acolo, în locașurile cele cerești, în lumina cea neînserată a Slavei Sale!...

În încheiere, deci, voi susține cu toată tăria că eu personal, mă simt foarte împlinit și onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej și marea șansă de a-l întâlni și (de) a-l cunoaște pe *Părintele Arhimandrit Petroniu Tănase – mare personalitate a culturii și spiritualității noastre monahale românești, autentice și mărturisitoare din aceste răzvrătite vremuri*, având convingerea și nădejdea că vom ști cu toții pe mai departe, să ne cinstim înaintașii, potrivit meritelor și vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, prețuim mai mult pe alții de oriunde și de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoși, mai senzaționali!... Însă, rămânem convinși de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Așadar, cei alungați din turnurile babilonice pot bate la porțile cetății noului Ierusalim – cel bisericesc și ceresc ce „nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, făclia ei fiind Mielul” (Apoc. 21, 23). Această personalitate duhovnicească și binecuvântată, cu alte cuvinte, este una de referință în cadrul Bisericii și spiritualității noastre autentice, care ar trebui să fie cunoscută, recunoscută și apreciată pentru totdeauna, de către toți cei ce cred că „Biserica este cetatea pe care nici porțile iadului nu o vor birui”!...

***Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!  
Veșnică să-i fie pomenirea! Amin!***

***Cu aleasă prețuire și multă recunoștință,  
Drd. Stelian Gomboș – Consilier  
la Secretariatul de Stat pentru Culte  
din cadrul Guvernului României.***